

9.04.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö dnro OKM/37/040/2018

Taiteilija-allianssi Suomeen. Selvityshenkilö Seppo Koskisen selvitys. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2019:2.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 11.9.2018 työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskisen selvityshenkilöksi kartoittamaan allianssitoiminnan käyttöönoton edellytyksiä Suomessa. Selvityshenkilön tehtävänä oli muodostaa kokonaisnäkemys taiteilija-allianssimallin toteuttamismahdollisuuksista Suomessa sekä malliin liittyvistä lainsäädännöllisistä kysymyksistä ja niiden ratkaisemiseksi mahdollisesti tarvittavista lainsäädännön muutoksista. Selvityshenkilön selvitys on julkaistu opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa 2019:2, Taiteilija-allianssi Suomeen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa selvityshenkilön selvityksestä. Pyydettyä lausuntoaan valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa.

Selvityshenkilön ehdotus kustannusarvioineen

Taiteilija-allianssin perusajatuksena on pienentää kuilua vakinaisesti työllistettyjen ja freelancer-kentän välillä luomalla ammattimaisesti toimiville ja allianssin jäsenyyuskriteerit täyttävälle freelancereille väliaikaisen työttömyyden asemesta ammatillinen, taloudellinen ja sosiaalinen turvaverkko allianssiyhtiön täksi ajaksi tarjoaman työsuhteen muodossa. Selvityksen mukaan ei ole työ- eikä sosiaalioikeudellisia esteitä Ruotsissa ja Norjassa nykyisin toimivan taiteilija-allianssimallin käyttöönotolle.

Selvityksessä esitetään aluksi kolmivuotista kokeilua (2020-2022) siten, että taiteilijoista mukana olisivat näyttelijät, tanssijat ja muusikot. Suomeen perustettaisiin yksi allianssi, johon valittaisiin kokeiluvaiheessa jokaisesta ammattiryhmästä 20 taiteilijaa työsuhteeseen allianssiyhtiöön. Allianssiyhtiön perustaisivat kyseisiä ammattiryhmiä edustavat ammattijärjestöt yhdessä heitä työllistävien työnantajien kanssa. Allianssiyhtiö ei toimisi työn välittäjänä, työvoiman vuokraajana eikä taiteilijoiden agentuurina. Allianssin lukuun tehtävä työ olisi koko-aikatyötä. Allianssiin valitun työntekijän tulisi täyttää pääsykriteerit ja allianssissa pysymiseksi työntekijän tulisi täyttää työssäolovaatimukset (ts. työllistyä taidealalle allianssin ulkopuolelle). Kokeilujaksolla 2020-2022 työsuhte allianssiin olisi määräaikainen.

Selvityksen mukaan allianssista aiheutuvat kustannukset olisivat yhteiskunnan näkökulmasta vaihtoehtoiskustannuksia, joita freelancer-valtaisella alalla syntyy allianssialojen taiteilijoiden työttömyysjaksoista. Allianssin perustaminen ja ylläpitäminen tukisivat alalla työskentelevien

taitelijoiden elämänhallintaa. Selvityksen mukaan allianssin rahoituksen pääosa tulisi ohjata muualta kuin esittävän taiteen perusrahoituksesta.

Selvityksen mukaan kolmivuotisesta kokeilusta aiheutuvat kustannukset ovat jaettavissa kokeilun käynnistämisvaiheen kustannuksiin ja varsinaisesta kokeilusta aiheutuviin kustannuksiin. Käynnistämisvaiheen kustannukset olisivat selvityksen mukaan 152 250 euroa. Kolmivuotisen kokeilun kokonaiskustannukset olisivat noin 5,5 milj. euroa. Järjestelmästä aiheutuvien työttömyysturvamenojen vähentymisten on arvioitu olevan kolmessa vuodessa noin 0,75 milj. euroa ja verotulojen kasvun työttömyyden muuttuessa palkalliseksi työksi noin 0,5 milj. euroa. Kolmivuotisen kokeilun todelliset kokonaiskustannukset olisivat tällöin noin 4,5 milj. euroa. Yhden vuoden kustannusarvio olisi selvityksen mukaan noin 1,8 milj. euroa.

Selvityshenkilö esittää, että allianssin rahoitus olisi budjettiteknisesti järjestettävä opetus- ja kulttuuriministeriön budjetista kokonaan ylimääräisellä lisärahoituksella. Jos lisärahoitus ei olisi mahdollista, selvityksen mukaan kustannukset voisivat olla jaettavissa opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö kiinnittää ensin huomiota siihen, mitä valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuorossa (Uudistuva, vakaa ja kestävä yhteiskunta. Valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoro. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2019:11) on todettu julkisen talouden kestävydestä. Virkamiespuheenvuoron mukaan julkista taloutta tulisi vahvistaa suurin sopeutuskeinoin yhteensä vähintään 2 mrd. eurolla vuoteen 2023 mennessä.

Vuosia 2019-2022 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan ei sisälly määrärahaa taitelija-allianssin perustamiseen tai sitä koskevaan kolmivuotiseen kokeiluun. Määrärahaa tähän tarkoitukseen ei sisälly myöskään vuosia 2020-2023 koskevaan niin sanottuun tekniseen kehykseen. Merkittävät uudistukset linjataan pääsääntöisesti hallitusohjelmissa. Päätökset määrärahoista ja taloudellisten resurssien kohdentamisesta tehdään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarviomenettelyn yhteydessä. Lähtökohtaisesti selvityksessä ehdotettu taitelija-allianssin kokeilujakso tulee rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kehyksestä tai vaihtoehtoisesti useamman hallinnonalan kesken kunkin hallinnonalan kehyksestä.

Taiteilija-allianssin ja sitä koskevan kokeilun mahdollisessa jatkovalmistelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää allianssiin valittavan työntekijän pääsykriteerien ja työssäolovaatimusten määrittelyyn, jotta allianssi toimisi mahdollisimman tehokkaasti ja vaikuttavasti tarkoituksensa toteuttamiseksi.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

 Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

 Hannu Mäkinen